RAMAZAN AY'I KUR'AN AY'IDIR

Değerli mü'minler!

Ramazan ayına erişmiş bulunuyoruz. Manevî hayatımızda seçkin yeri olan bu aya bizleri eriştiren yüce Rabbimize hamdediyor, bu ayı nasıl değerlendireceğimizi bize öğreten sevgili Peygamberimize salât ve selâm ediyoruz.

Ramazan ayı faziletlerle dolu bir aydır. Peygamberimiz bu aydan söz ederken, "Evveli rahmet, ortası mağfiret ve sonu cehennem'den kurtuluştur."[174] buyurmuştur.

Burada bir noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum, o da şudur: Yılın ayları ile gün ve geceleri, zamanın dilimleri olmak itibariyle aynıdır, aralarında bir fark yoktur. Ancak önemli bazı dinî ve millî olayların meydana geldiği zaman dilimleri diğerlerine göre farklıdır. İşte Ramazan da böyledir. Bu ayda meydana gelen olaylara baktığımızda bu ayın diğer kamerî aylardan üstünlüğü anlaşılmış olur. Kur'an-ı Kerîm Ramazan ayından sözederken:

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذٖىٓ اُنْزِلَ فٖيهِ الْقُرْاٰنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدٰى وَالْفُرْقَانِۚ .

174 *et-Tergîb ve't-Terhîb*, Beyrut, 1968, c. 2, s. 95.

"Ramazan ayı, insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak Kur'an indirildiği aydır."[175] buyuruluyor.

Demek ki Ramazan'ı diğer kamerî aylardan üstün kılan özelliklerin başında, insanlık için bir hidâyet rehberi olan Kur'an-ı Kerîm'in bu ayda inmesi ve inmeye başlamış olmasıdır.

Kur'an-ı Kerîm, Allah Teâlâ'nın gönderdiği kitapların sonuncusudur. Çünkü Allah Teâlâ onu, son Peygamber Hz. Muhammed Mustafa sallalahu aleyhi ve sellem vasıtasıyla göndermiştir. Allah Teâlâ, Peygamberimizden başka Peygamber görevlendirmeyeceği gibi başka kitap da göndermeyecek ve insanlık var olduğu sürece Kur'an-ı Kerîm de insanlığa yol göstermeye devam edecektir.

Kur'an-ı Kerîm, Cebrâil aleyhi's-selâm adındaki melek aracılığı ile Peygamberimize vahyolunmuştur. Kur'an-ı Kerîm, Peygamberimizin hayatında tamamen yazılıp tespit edilmiş ve daha sonra da mushaf haline getirilmiştir.

Kur'an-ı Kerîm, Peygamberimize vahyolunduğu günden beri hiçbir değişikliğe uğramadan bize kadar gelmiştir. Bu özelliği taşıyan başka bir kitap yoktur. Diğer semavî kitaplar (İncil, Tevrat ve Zebûr) zamanla değişikliğe uğramış, insanlar tarafından ilâve ve çıkartmalar yapılmak sûretiyle değiştirilmiştir. İndiği gibi bir kelime ilâve edilmeden ve bir kelime eksilmeden günümüze kadar gelen tek kitap Kur'an-ı Kerim'dir. Çünkü onun her türlü değişiklikten korunacağı Allah Teâlâ tarafından va'd buyurulmuştur. Nitekim Kur'an-ı Kerîm'de:

اِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَاِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ.

"Doğrusu Kur'an-ı Biz indirdik, onun koruyucusu da Biziz."[176] Kur'an-ı Kerîm, sadece Mushaflarda yer almamış, indiği günden itibaren çok kimse tarafından tamamen ezberlenmiştir.

Değerli mü'minler!

Kur'an-ı Kerîm, eşi olmayan bir kitaptır, çünkü o, insan sözü değil, Allah kelâmıdır. Lafzı da manası da Allah'ındır. Peygamberimiz sadece onu insanlara tebliğ etmeye memurdur. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de:

175 Bakara, 2/185.
176 Hicr, 15/9.

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَاِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلٰى قَلْبِكَ بِاِذْنِ اللّٰهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرٰى لِلْمُؤْمِنِينَ.

"De ki, her kim Cebrâil'e düşman ise, bilsin ki o, Kur'an'ı Allah'ın izni ile kendisinden öncekini tasdik ederek, yol gösterici ve mü'minlere müjdeci olarak, senin kalbine indirmiştir."[177] Yani o, ne Cebrâil'in ve ne de senin sözündür. Cebrâil aleyhi's-selâm da onu kendiliğinden getirmiş değildir. Allah'ın sözü olan bu kitabı yine Allah'ın izniyle indirmiştir.

Kur'an-ı Kerîm'in eşsiz bir kitap olduğu sadece bir iddia değildir. Kur'an-ı Kerîm bu konuda meydan okuyor .

وَاِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِنْ مِثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَٓاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ.

"Kulumuz Muhammed'e indirdiğimiz Kur'an'da şüphe ediyorsanız siz de onun benzeri bir sûre meydana getirin; eğer doğru sözlü iseniz Allah'tan başka güvendiklerinizi de yardıma çağırın."[178]

اَمْ يَقُولُونَ افْتَرٰيهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوَرٍ مِثْلِهِ مُفْتَرَيَاتٍ وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ.

"Yoksa onu (Kur'an'ı) kendisi uydurdu mu diyorlar? De ki: Eğer doğru iseniz (doğru söylediğinize inanıyorsanız) Allah'tan başka çağırabildiklerinizi (yardıma) çağırın da siz de onun gibi uydurulmuş on sûre getirin."[179]

Evet, Kur'an, kendisine benzer bir kitap değil bir sûre meydana getirilmesini istemiş, bunun başarılamıyacağını da haber vermiştir. Şöyle buyurulmuştur:

177 Bakara, 2/97.
178 Bakara, 2/23.
179 Hud, 11/13.

قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلٰۤى اَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهٖ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهٖيرًا.

"De ki, insanlar ve cinler birbirine yardımcı olarak Kur'an'ın bir benzerini ortaya koymak için bir araya gelseler, andolsun ki yine de benzerini ortaya koyamazlar."[180]

Kur'an-ı Kerîm bu çağrıyı ne zaman yapmıştır? Arapların şiir ve hitabette doruk noktasında oldukları bir devirde nazil olmuş ve bu çağrıyı yapmıştır.

Mekke müşrikleri Kur'an'ın gönülleri aydınlatan, onu dinleyenleri ifade ve uslüp bakımından hayretlere düşüren nurunu söndürmek için her çareye başvurmuşlardır. Onun benzerini getirmek için güvendikleri şair ve edipleri bir araya getirmişler çalışmalar yapmışlardır. Fakat bu çalışmalar Kur'an'ın fesahat ve belâgati karşısında çok sönük kalmış ve onlarca da Kur'an-ı Kerîm'le mukayeseye değer bulunmamış, bu yüzden:

لَا تَسْمَعُوا لِهٰذَا الْقُرْاٰنِ وَالْغَوْا فٖيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ.

"Bu Kur'an'ı dinlemeyin, okunurken gürültü yapın, belki galip gelirsiniz."[181] demek zorunda kalmışlardır.

Kur'an-ı Kerîm'in İngilizce mütercimlerinden Palmer: "En güzide Arap yazarları değeri itibariyle Kur'an'a eş olabilecek bir eser yazamamışlarsa hayret edilmemelidir. Çünkü Kur'an, benzeri yazılamayacak tek kitaptır." demiştir.

Değerli mü'minler!

Kur'an-ı Kerîm, İslâmiyet'in ana kitabıdır. Dinin esasıdır. Dinî hükümlerin dayanağı olan delillerin birincisidir. Dinî hükümlerin esaslarını ihtiva eden Kur'an-ı Kerîm, semavî kitapların da özetidir. İnsan ve insan topluluklarını inanç, ibâdet, ahlâk ve sosyal yönden maddî ve manevî mutluluğa ulaştıracak her şeyi bildirmiştir. Bir âyet-i kerîme şöyledir:

---

180 İsrâ, 17/88.
181 Fussilet, 41/26.

وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرٰى لِلْمُسْلِم۪ينَ۟

"Ey Muhammed, sana, her şeyi açıklayan ve müslümünlara doğruyu gösteren bir rehber, rahmet ve müjde olarak Kur'an-ı indirdik."[182]

Pek çok âyette tekrar tekrar hatırlatılan bir husus da Kur'an-ı Kerîm'in insanları doğruya ve doğru yola hidâyet eden bir kitap olarak gönderilmiş olduğudur. Bu husus gerçekten çok önemli ve üzerinde derin derin düşünülmesi gereken bir noktadır. Bu âyet-i Kerîmelerden bir tanesine işaretle yetineceğiz, şöyle buyuruluyor:

اِنَّ هٰذَا الْقُرْاٰنَ يَهْد۪ي لِلَّت۪ي هِيَ اَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِن۪ينَ الَّذ۪ينَ يَعْمَلُونَ
الصَّالِحَاتِ اَنَّ لَهُمْ اَجْرًا كَب۪يرًاۙ

"Doğrusu bu Kur'an en doğru yola hidâyet eden ve yararlı işler yapan mü'minlere büyük ecir olduğunu, ahirette inanmayanlara yakıcı azap hazırladığımızı müjdeler."[183]

Kur'an-ı Kerim, insan ilişkilerine büyük önem verir. Bugün toplumların en çok ihtiyaç duydukları toplumsal barışı sağlayacak hususları detaylarına kadar açıklar. Önce kişinin gerek Allah'a ve gerekse insanlara karşı görev ve sorumluluklarını bildirir. Toplumun özünü oluşturan aile hayatı ile karı ile kocanın karşılıklı hak ve vazifelerinden milletlerarası münasebetlere varıncaya kadar sosyal hayatın bütün kurallarını gösterir; en yüksek, en güzel ahlâk prensiplerini öğretir. Çok basit gibi görünen ve fakat insanları birbirlerine yaklaştırmada, sevgi, kardeşlik ve dayanışma içerisinde yaşamaları hususunda önemli etkisi olan selâmlaşmaktan ve evlere izin alarak girme adâbına varıncaya kadar detaylara yer verir.

Diğer taraftan Kur'an-ı Kerîm, insana büyük değer verir.

لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ ف۪ٓي اَحْسَنِ تَقْو۪يمٍ۟

182 Nahl, 16/89.
183 İsrâ, 17/9.

"Andolsun ki biz insanı en güzel biçimde yarattık."[184] buyurarak insanın yaratıklar içerisinde en güzel sûrete sahip olduğunu bildirir. Ayrıca insanın üstünlüğüne işaret etmek üzere de şöyle der.

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِىٓ اٰدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِى الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلٰى كَث۪يرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْض۪يلاً.

"Biz gerçekten insanoğlunu şan ve şeref sahibi kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık; kendilerine güzel güzel rızıklar verdik. Yine onları yarattıklarımızın bir çoğundan cidden üstün kıldık."[185]

Kur'an-ı Kerîm'in insana verdiği değeri saymaya gerek yok. Çünkü Kur'an, insandan başka kâinatta olan her şeyin insanoğlunun emrine âmâde kılındığını ve insana hizmet için yaratıldığını bildirir. Bu konuda şu âyet-i kerîmeyi hatırlatmak yeterli olur:

اَلَمْ تَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ وَاَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةًۜ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِى اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُن۪يرٍ.

"Allah'ın göklerdeki ve yerdeki (nice varlık ve imkânları) sizin emrinize verdiğini, nimetlerini açık ve gizli olarak size bolca ihsan ettiğini görmediniz mi? Yine de insanlar içinde –bilgisi, rehberi ve aydınlatıcı bir kitabı yokken– Allah hakkında tartışan kimseler vardır (yazıklar olsun)."[186]

Kur'an-ı Kerîm, zina, fuhuş, adam öldürmek, yalan söylemek, iftira etmek, haksızlık yapmak, israf etmek, hıyanette bulunmak, gıybet ve sarhoşluk gibi toplumu temelinden sarsan kötülükleri yasaklar.

Kur'an-ı Kerîm, daima ileriyi emreder. "Babalarımızdan böyle gördük" diyerek akıl ve ilim ile açıklanamayan alışkanlıklardan ayrılmak istemeyenleri ayıplar ve körü körüne taklidi reddeder. Bu konuda Kur'an-ı Kerîm

---

184 Tîn, 95/4.
185 İsrâ, 17/70.
186 Lokman, 31/20.

bir örnek olmak üzere İbrahim aleyhi’s-selâm ile kavmi arasında geçen bir konuşmayı hikâye eder ve şöyle der:

اِذْ قَالَ لِاَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ. قَالُوا نَعْبُدُ اَصْنَامًا فَنَظَلُّ لَهَا عَاكِفِينَ.
قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ اِذْ تَدْعُونَۙ. اَوْ يَنْفَعُونَكُمْ اَوْ يَضُرُّونَ. قَالُوا بَلْ وَجَدْنَٓا
اٰبَٓاءَنَا كَذٰلِكَ يَفْعَلُونَ. قَالَ اَفَرَاَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَۙ.

“Hani O, babasına ve kavmine neye tapıyorsunuz? demişti.

Putlara tapıyoruz ve onlara tapmaya devam edeceğiz, demişlerdi.

İbrahim:

–Peki, dedi, yalvardığınızda onlar sizi işitiyorlar mı? Yahut size fayda veya zarar verebiliyorlar mı? Şöyle cevap verdiler:

–Hayır, ama biz babalarımızı böyle yapar bulduk. İbrahim:

–İyi ama, ister sizin ister önceki atalarınızın neye taptığını (biraz olsun) düşündünüz mü? dedi.[187]

İlk inen âyeti:

اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذٖى خَلَقَۚ.

“Yaratan Rabbinin adıyla oku.”[188] olan Kur’an-ı Kerîm, daima ilme teşvik eder. Fenne ve müsbet ilimlere karşı asla tavır almaz. Akla ve düşünceye özel yer verir. Kâinatı ve kâinattaki yaratılış inceliklerini düşünmeye davet eder. “Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?” diyerek ilmin üstünlüğünü vurgular.

Özet olarak şunu söylemek gerekir ki, Kur’an-ı Kerîm, insan için inmiştir. İnsanı dünya ve âhirette mutlu kılacak her şeyi ihtiva eden bir kitaptır. Böyle bir kitabı rehber edinen yanılmaz. Ona sımsıkı sarılan sapıklığa düşmez. Onun gösterdiği yoldan yürüyen şaşırmaz ve onu okuyanın ecri az olmaz.

---

187 Şûara, 26/70-75.
188 Alak, 96/1-2.

Şüphe yok ki, Kur'an-ı Kerîm'i okumaktan maksat, manasını öğrenip yapın dediklerini yapmak ve yasaklarından sakınmaktır. Çünkü Kur'an, Allah'ın insanlara gönderdiği mesajıdır. Bu mesajın içeriğini anlamadan sadece onu okumanın, gerçek anlamda onu okumak demek olmayacağı açıktır. Bu konuda Peygamberimize verilmiş olan görevi ifade eden âyet-i kerîmeyi hatırlatmak yararlı olur. Şöyle buyuruluyor:

وَاَنْزَلْنَٓا اِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ اِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ.

"İnsanlara, kendilerine indirileni açıklaman için sana bu Kur'an-ı indirdik. Umulur ki düşünüp anlarlar."[189]

Kur'an'ı okumaktan asıl maksadın manasını öğrenip onu hayata geçirmek olmakla beraber, ayrıca onu okumanın da sevap olduğunda şüphe yoktur. Nitekim Peygamberimiz:

مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللّٰهِ فَلَهُ حَسَنَةٌ، وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ اَمْثَالِهَا لاَ اَقُولُ الٓمٓ حَرْفٌ وَلٰكِنْ اَلِفٌ حَرْفٌ وَلاَمٌ حَرْفٌ وَمِيمٌ حَرْفٌ.

"Bir kimsenin Kur'an'dan bir harf okuması bir hasenedir. Her haseneye de on sevap vardır. Ben size "Elif Lâm Mîm" bir harftir demiyorum. Belki "Elif" başlı başına bir harftir, "Lâm" bir harftir, "Mîm" bir harftir."[190] buyurmuştur.

Kur'an-ı Kerîm'den bir harf okuyana on sevap verildiğine göre "Elif Lâm Mîm" diyen kimse üç harf okumuş olacağı için otuz sevabı var demektir.

Bu Hadîs-i Şerif, Kur'an-ı Kerîm'i okumanın da sevap olduğunu ifade ediyor ki, buna aykırı olan görüşler bir değer taşımaz.

Burada bir başka noktaya işaret etmekte yarar vardır. O da ölüler için Kur'an okumak konusudur.

Değerli mü'minler, akaid kitaplarımızda şöyle bir ifade vardır: "Hayatta olanların ölüler için yapacakları dualardan ve onlar için verecekleri sada-

---

189 Nahl, 16/44.
190 Tirmizî, "Fedailü'l-Kur'an", 6.

ka, yapacakları hayırlardan ölüler yararlanırlar.” Çünkü Peygamberimiz mezarlığa uğradığında onlara selâm vermiş ve dua etmiştir. Buna göre ölüler için okunan Kur’an dan da yararlanırlar mı?

İslâm alimlerinin bu konudaki görüşlerini nakletmeden önce bir hususa işaret etmek istiyorum.

Ülkemizde mezarlıkta ve ölüler için genel olarak Kur’an-ı Kerîm’in Yâsîn sûresi okunmaktadır. Bakınız bu sûrede ne buyuruluyor:

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِى لَهُۜ اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْاٰنٌ مُبِينٌۙ. لِيُنْذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ.

“Biz ona (Peygambere) şiir öğretmedik, zaten ona yaraşmazdı da. Onun söyledikleri ancak Allah’tan gelmiş bir öğüt ve apacık bir Kur’an’dır. Diri olanları uyarsın ve inanmayanlara da azap sözünün hak olması içindir.”[191]

Bu âyet-i kerîmelerde Kur’an’ın, hayatta olanları uyarmak ve onlara yol göstermek, rehberlik etmek için indiği açık bir şekilde ifade edilmektedir. Hem de ölüler için okunması âdet haline gelen bir sûrede. Demek Kur’an, ölüler için değil, yaşayanlar için inmiştir. Bu konuda merhum şair M. Akif ERSOY ne güzel söylemiş:

“İnmemiştir hele Kur’an, şunu hakkıyle bilin,

Ne mezarlıkta okunmak ne de fal bakmak için.”

Evet, Allah rızası için Kur’an-ı Kerîm’i okumak bir ibadettir ve her ibadet gibi bu da sevaptır. Kur’an-ı Kerîm’i okuyan kimse bu sevabı dilerse ölünün ruhuna bağışlayabilir ve ölü de bundan yararlanır. İslâm âlimlerinin çoğunluğu bu görüştedir. Ancak Kur’an-ı Kerîm’i Allah rızası için değil de bir ücret karşılığında okumak sevap olmayacağı için ölünün bundan yararlanması da sözkonusu değildir. Şu nokta çok önemlidir. Bir işin ibadet olabilmesi, o işin yalnız Allah rızası için yapılmış olmasına bağlıdır. Değil bir ücret karşılığı, gösteriş için yapılan ibadetlerin, hayır ve iyiliklerin bile Allah katında bir değeri yoktur.

---

191 Yâsîn, 36/69-70.

İmam Şafîye göre ise Kur'an okumanın sevabı ölüye ulaşmaz.[192] Özetleyecek olursak, bir kimse yalnız Allah rızası için Kur'an okur ve bunun sevabını dilediği ölünün ruhuna bağışlayabilir, ölü de bundan yararlanır. Ancak başkasına para karşılığında ölüleri için Kur'an okutmanın bir faydası yoktur.

Değerli mü'minler, denizden bir avuç mesabesinde anlatmaya çalıştığımız yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm, işte bu ayda inmeye başlamıştır. Bunun için bu aya "Kur'an ayı" denmektedir.

Her konuda olduğu gibi Ramazan ayı konusunda da örnek alacağımız kimse Peygamberimizdir. Peygamberimiz Ramazan ayında diğer aylardan daha çok Kur'an-ı Kerîm'le ilgilenirdi. Kendisine vahiy getiren melek Cebrâil aleyhi'sselâm Ramazanın her gecesinde Peygamberimizle buluşur Kur'an okurlardı.

Hz. Fâtıma validemizden gelen bir rivâyete göre, Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:

اِنَّ جِبْرِيلَ يُعَارِضُنِى بِالْقُرْاٰنِ كُلَّ سَنَةٍ وَاِنَّهُ يُعَارِضُنِى الْعَامَ مَرَّتَيْنِ وَلاَ اُرَاهُ اِلاَّ حَضَرَ اَجَلِى.

"Cebrâil aleyhi's-selâm her yıl Kur'an-ı Kerîm'i benimle mukabele ederdi. Bu sene iki defa mukabele etti. Öyle sanıyorum ki ölümüm yaklaşmıştır."[193]

Ashâb-ı Kirâm'ın hafız ve âlim olanlarından Ubey İbn Ka'b ile Muaz (R.anhuma) Ramazanda Kur'an-ı Kerîm'i hatmederlerdi. Hafız olmayanlar ise ezberledikleri sûreleri okurlardı.

Büyük İslâm âlimi Ebû Hanife (Allah ona rahmet eylesin) nin Ramazan ayında geceleri Kur'an-ı Kerîm'i okumakla ihya ettiği rivâyet edilir.

Ramazanda camilerimizde mukabele okunması, evlerimizde Kur'an-ı Kerîm'in hatmedilmesi, Peygamberimizin ve onu örnek alan ashabının ve İslâm âlimlerinin Ramazan hayatından alınmış güzel örneklerdir. Peygamberimizin huzurunda okunan, yazılan ve ezberlenen Kur'an-ı Kerîm'in

192 Daha geniş bilgi için Şevkânî, *Neylü'l-Evtar*, c. 4, s.108.
193 Buhârî, "Fedailü'l-Kur'an", 7.

zamanımıza kadar bir kelimesi eksilmeden gelmiş olması, Peygamberimizin Ramazan hayatının eseridir.

İşte değerli mü'minler, Ramazan ayını diğer aylardan üstün kılan olayların başında yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in bu ayda inmeye başlamış olmasıdır.

Diğer bir olay da, İslâm'ın beş esasından biri olan oruç ibadetinin bu aya tahsis edilmiş bulunmasıdır.

Böylesine mübarek bir aya kavuşmanın sevinci içerisindeyiz. Bunu fırsat bilerek bu ayı oruç tutarak, Kur'an okuyarak, ibadet yaparak geçirmeliyiz. Kimseyi incitmemeye özen göstermeliyiz. Yoksulları ve kimsesiz çocukları korumalıyız. Böyle yaptığımız takdirde Allah'ın rızasını kazanmış oluruz. Ne mutlu Ramazan-ı Şerifi bu şekilde değerlendirenlere.

Bu duygularla hepinizin Ramazan-ı Şerifini kutluyor, hepimiz, ülkemiz, milletimiz ve hatta insanlık âlemi için hayırlara vesile olmasını yüce Mevlâdan niyaz ediyorum. Amin.